

Област Разград

▶ Население (2016)	116 322
▶ Територия (кв.км)	2639,7
▶ Брой на населените места	119
▶ Дял на населението в градовете (%)	47,2

Общ преглед

Ниските доходи са причина и за относително високата бедност в областта. Освен на слабата инвестиционна активност ниската заетост и високата безработица се дължат и на неблагоприятната образователна структура на населението. Усредненото ниво на основните местни данъци и такси в общините в област Разград е близко до средното за страната и през 2017 г. Традиционно оценките за работата на администрацията в общините в област Разград са по-високи от средните за страната. През последните няколко години в областта се наблюдава бързо застаряване на населението. И през 2016 г. Разград

е сред областите с най-висок коефициент на записване в V–VIII клас, но средният успех на матурите по български език и литература на учениците от областта отново изостава. Разград остава сред областите с най-голям недостиг на лекари. Регистрираните престъпления са сравнително малко, а разкриваемостта – висока. Слабата урбанизация и ниската гъстота на населението на област Разград прави трудно свързването с канализация, макар и цялата мрежа да се обслужва от пречиствателни станции. През 2016 г. област Разград влиза в челната тройка области с най-много посещения в библиотеките.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Слабо Незадоволително Средно Добро Много добро

Доходи и условия на живот

Пазар на труда

Инвестиции

Инфраструктура

Данъци и такси

Администрация

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Слабо Незадоволително Средно Добро Много добро

Демография

Образование

Здравеопазване

Сигурност и правосъдие

Околна среда

Култура

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ ●●

Доходи и условия на живот ●●●

През 2015 г. икономиката в област Разград прекъсва петгодишната тенденция на ръст на БВП на глава от населението и той намалява до 7778 лв. Свиването е с 5% при ръст за страната от 7%. С това областният БВП остава далеч от средната за страната стойност от 12 339 лв./човек през 2015 г.

Същевременно заплатите в областта продължават стабилно да нарастват до 8702 лв. годишно (при 10 535 лв. за страната), но доходите забавят ръста си, достигайки 4182 лв./лице от домакинството годишно при 5167 лв./лице за страната през 2016 г.

Ниските доходи в областта обясняват и сравнително пониския стандарт на живот в нея. Делът на населението, живеещо с материални лишения, и този на населението, живеещо под националната линия на бедност в област Разград, остават по-високи от средните за страната през 2015 г.

Пазар на труда ●●

Икономическата активност в областта остава по-ниска от средната за страната и през 2016 г. със стойност от 65,5% (при 68,7% за страната). Заетостта се повишава, но също е чувствително по-ниска от тази в страната – 56,0% (при 63,4% за страната). Същевременно безработицата остава сред най-високите в страната, въпреки че постоянно намалява след започналото възстановяване от кризата. През 2016 г. стойността ѝ достига 14,6% (при 7,7% за страната).

Трудностите на пазара на труда са свързани със силно влошената образователна структура на населението на възраст между 25 и 64 години. През 2016 г. делът на висшестите в областта е 18% (при 28% за страната), а делът на хората с основно и по-ниско образование е двойно по-висок – 36% (при 18% за страната).

Инвестиции ●●

Предприемаческата активност в областта остава слаба. Разград е сред областите с най-малък относителен брой на работещите предприятия – 35 на 1000 души от населението при 55 на 1000 души за страната през 2015 г. Инвестициите са сравнително ниски, въпреки че разходите на придобиване на ДМА отново нарастват през 2015 г. и достигат 1865 лв./човек (при 2973 лв./човек за страната). При ЧПИ се наблюдава отлив до 901 евро/човек при 3250 евро/човек за страната с натрупване към края на 2015 г.

Усвояването на европейски средства в областта също е по-слабо. Към 30 юни 2017 г. изплатените суми на бенефициенти по оперативните програми в областта достигат 1159 лв./човек при 1344 лв./човек за страната. В рамките на областта най-много средства са усвоили общините Кубрат и Исперих, а най-малко – общините Цар Калоян и Самуил.

Инфраструктура ●●

Гъстотата на пътната мрежа в област Разград е по-висока от средната за страната, но делът на автомагистралите и първокласните пътища остава значително по-нисък – 11% при 19% за страната през 2015 г. Качеството на пътищата в областта също е чувствително по-ниско. През 2016 г. само 28% от пътната настилка в област Разград е в добро състояние при 42% за страната.

Делът на домакинствата с достъп до интернет отново е близък до средния за страната, но делът на хората, които го използват, остава значително под средните стойности. През 2016 г. 55% от жителите на областта на възраст между 16 и 74 години са използвали интернет в последните 12 месеца при 63% за страната.

Данъци и такси ●●●

Усредненото ниво на основните местни данъци и такси в общините от област Разград е близко до средните за страната ставки и през 2017 г. В нито една община ставките не са се променили в сравнение с 2016 г. Най-голяма разлика се наблюдава при данъка за търговия на дребно и годишния данък за такситата, като и при двата случая ставките са пониски в общините от областта. Усредненият размер на годишния патентен данък за търговия на дребно до 100 кв.м търговска площ в общините от област Разград е 9,16 лв./кв.м при най-добро местонахождение на обекта, а в страната – 12,85 лв./кв.м. Данъкът върху таксиметровия превоз на пътници в областта пък е средно 329 лв. годишно при 525 лв. в страната.

Администрация ●●●●

Традиционно оценките за работата на администрацията в общините в област Разград са по-високи от средните за страната. Самооценките на администрацията за развитието на електронното управление и предоставянето на услуги на „едно гише“ се повишават през 2017 г. и остават малко по-високи от средното ниво в страната. Прозрачността на органите на местното самоуправление пък е оценена с близо 63% през 2017 г. при 59% за страната. В рамките на областта като най-прозрачна отново се представя община Разград с оценка от 79%.

С повишаването на покритието на кадастралната карта в община Самуил през 2016 г. областта изпреварва средното за страната ниво с 25% от територията, включена в кадастъра, при 23% за страната. Единствено община Завет все още няма никакво кадастрално покритие.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ●●

Демография ●●●

През 2016 г. за първи път коефициентът на възрастова зависимост в област Разград е по-неблагоприятен от средния за страната. Това се дължи на по-лошия от средния естествен прираст, както и на интензивното изселване от областта. През последните три години коефициентът на естествен прираст в област Разград е около -8‰, докато в страната е около -6‰. През 2016 г. коефициентът на механичен прираст пък намалява още и достига -7,7‰, което поставя Разград сред петте области с най-бързо нетно изселване.

И през 2016 г. Разград остава на трето място (след областите Кърджали и Силистра) с най-малко градско население – 47% от населението живеят в градовете при 73% за страната. Разград е и сред областите с най-ниска гъстота на населението – 879 души/кв.км при 1548 души/кв.км за страната.

Образование ●●●

И през 2016 г. Разград е сред областите с най-висок коефициент на записване в V–VIII клас, въпреки че и той намалява, следвайки общата тенденция в страната. Същевременно делът на отпадналите от основното и средното образование също остава по-висок от средните нива за страната.

Средният успех на матурите по БЕЛ на учениците от областта отново изостава от този в страната. През 2017 г. средната оценка в област Разград е 3,92 (при 4,22 средна за страната), а делът на слабите оценки е над 12% (при под 8% за страната).

Студентите, обучаващи се във филиала на Русенския университет (единственото висше училище в областта), намаляват през последната учебна година в унисон с тенденцията в страната.

Здравеопазване ●●

Разград е сред областите с най-голям недостиг на лекари. През 2016 г. на един общопрактикуващ лекар отговарят 2404 души от населението (при един на 1611 души за страната), а на един лекар от водеща специалност – 754 души (при един на 530 души за страната). Броят на леглата в МБАЛ е съизмерим със средния – 4,8 легла на 1000 души от населението при 5,1 на 1000 души в страната.

Разград продължава да е сред областите с най-висок дял на здравноосигурените, като той дори се повишава през последната година (при намаление в страната), достигайки 93% (при 88% за страната).

През 2016 г. коефициентът на детска смъртност рязко намалява и превръща Разград в областта с най-ниска детска смъртност в страната.

Сигурност и правосъдие ●●●●

Натовареността на съдиите и бързината на правораздаване в областта са близки до средните за страната нива през 2016 г. Един местен наказателен съдия в окръжния съд разглежда средно по 9,1 дела на месец при 9,4 дела средно за страната. Делът на висящите наказателни дела в областта се повишава и изпреварва средния за страната. През 2016 г. висящите дела достигат 8,7% при 8,3% в страната. Същевременно делът на делата, приключили в 3-месечен срок в областта, традиционно е по-висок от средния за страната.

Разград е сред областите със сравнително малко регистрирани престъпления, а подобно на тенденцията в повечето области разкриваемостта се повишава чувствително през 2016 г. Регистрираните престъпления срещу личността и собствеността са 9,9 на 1000 души от населението (при 12,6 на 1000 души в страната), а разкритите престъпления достигат 69% – значително повече от средните за страната 48%.

Околна среда ●

Сравнително слабата урбанизация и ниската гъстота на населението на област Разград са причина за трудното свързване с канализация. И през 2015 г. Разград е областта с най-нисък дял на населението, живеещо в селища с обществена канализация – 42% при 76% за страната. Цялата канализационна мрежа е свързана с пречиствателни станции за отпадъчни води.

Същевременно замърсяването на въздуха и образуваните битови отпадъци в областта са по-малки по обем от средните за страната. Емисиите на въглероден диоксид в атмосферата са в пъти по-ниски – 47 т/кв.км при 324 т/кв.км в страната през 2015 г. Образуваните битови отпадъци пък намаляват и са 406 кг/човек годишно при 422 кг/човек в страната.

Култура ●●●

Откакто преди няколко години в областта има кино, посещенията се повишават постоянно, като достигат 148 на 1000 души от населението при 778 на 1000 души в страната през 2016 г. От няколко години нарастват и посещенията на музеите в областта, достигайки 421 на 1000 души при 734 на 1000 души в страната. Близки до средните нива пък остават посещенията на местните театри (313 на 1000 души при 322 на 1000 души за страната).

През 2016 г. в областта се отчита рязък ръст на посещенията в библиотеките и Разград влиза в челната тройка области (след Велико Търново и Силистра) с най-много посещения – 1416 на 1000 души от населението при 605 на 1000 души в страната.

Ключови показатели за област Разград

Индикатори на икономическото развитие	2011	2012	2013	2014	2015	2016
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	6775	7621	7890	8182	7778	n.a.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	2753	3131	3264	4000	4164	4182
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	6488	7065	7533	8351	8702	n.a.
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	37,5	16,4	20,8	28,1	28,2	n.a.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15–64 години (%)	63,1	64,7	63,4	64,2	65,6	65,5
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	50,2	50,7	50,2	52,8	55,6	56,0
Коефициент на безработица на населението на 15–64 години (%)	20,3	21,4	20,7	17,7	15,0	14,6
Дял на населението с висше образование на 25–64 години (%)	12,9	14,0	13,7	16,2	18,7	18,4
Брой на нефинансовите предприятия на 1000 души от населението	33	33	33	33	35	n.a.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	1020	1363	1314	1518	1865	n.a.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	962	1028	1065	956	901	n.a.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	42,2	58,1	51,2	59,4	58,1	64,3
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	34,6	32,0	34,5	33,1	22,7	28,0
Покритие на кадастъра (%)	18,9	18,9	18,9	18,9	18,9	25,0

Индикатори на социалното развитие	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-6,4	-6,2	-7,0	-7,6	-8,3	-8,2
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-7,9	-5,4	-5,9	-5,3	-7,0	-7,7
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,08	3,82	3,90	3,91	3,88	3,84
Процент оценки на матурите по БЕЛ под „среден“ 3,00	7,63	12,09	12,15	10,80	12,91	15,43
Нетен коефициент на записване на населението в V–VIII клас (%)	84,9	85,3	86,0	85,2	84,7	84,5
Дял на здравноосигурените лица (%)	91,1	90,0	89,3	90,3	92,4	93,0
Преминали болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	202,4	210,5	232,0	227,2	225,5	222,3
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	10,3	9,2	9,7	8,7	9,4	9,9
Разкрити престъпления срещу личността и собствеността от регистрираните през годината (%)	61,8	62,7	63,4	64,3	61,4	68,7
Дял на висшите наказателни дела (%)	8,2	9,1	8,7	9,0	4,5	8,7
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води (%)	41,9	41,9	41,8	41,8	41,8	n.a.
Емисии на въглероден диоксид в атмосферата (тонове вредни емисии/кв.км)	41,2	39,0	54,6	47,4	46,9	n.a.
Посещения в кината на 1000 души от населението	0	0	0	25	29	148
Посещения в театрите на 1000 души от населението	149	196	258	288	312	313